

Continuous issue-8 | April - May 2016

મહેસાણા જિલ્લાના વિદ્યાસહાયકોમાં રહેલી કમ્પ્યુટરના ઉપયોગની જાણકારીનો એક અભ્યાસ

પ્રસ્તાવના :

આજે દરેક ક્ષેત્રમાં કમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ થઈ રહ્યો છે. જેમાં શિક્ષણક્ષેત્રમાં કમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ વ્યાપક થતો જોવા મળે છે તો પ્રાથમિક શિક્ષકોમાં કમ્પ્યુટરના ઉપયોગની જાણકારી હોવી એક મહત્વનું પગલું છે. વિદ્યાસહાયક(શિક્ષક) તરીકે નિમણૂક પામતી વ્યક્તિઓમાં કમ્પ્યુટરના ઉપયોગ અંગેની કેટલીક પાયાની તેમજ વિશિષ્ટ બાબતોની જાણકારી હોવી જરૂરી છે. પ્રાથમિક શિક્ષકોમાં આજના યુગની જરૂરિયાત મુજબ કમ્પ્યુટરનું જ્ઞાન-આવડત કે કૌશલ્ય હોવું જરૂરી છે. તેથી જ મહેસાણા જિલ્લાના વિદ્યાસહાયકોમાં રહેલી કમ્પ્યુટરના ઉપયોગની જાણકારીનો એક અભ્યાસ હાથ ધર્યો હતો.

અભ્યાસના હેતુઓ:

1. વિદ્યાસહાયક કમ્પ્યુટરની લાયકાત, કમ્પ્યુટરનો અનુભવ તથા ઈ-મેઈલ આઈ.ડી. ધરાવે છે તે જાણવું.
2. વિદ્યાસહાયક કમ્પ્યુટરનો વ્યવહારમાં તેમજ શિક્ષણમાં ઉપયોગ કરે છે તે જાણવું.
3. વિદ્યાસહાયક બ્લોગ, ઈન્ટરનેટ, ઈ-મેઈલની જાણકારી ધરાવે છે તેમજ તેનો ઉપયોગ કરે છે તે જાણવું.
4. વિદ્યાસહાયક વર્ડ, એક્સેલ, પાવર પોઈન્ટ, પેઈન્ટ, ઉબાન્ટુ, ફ્લેશ, કોરલડ્રો, જેવા પ્રોગ્રામની જાણકારી તેમજ ઉપયોગનું કૌશલ્ય ધરાવે છે તે જાણવું.

અભ્યાસની મર્યાદા :

- પ્રસ્તુત સંશોધન મહેસાણા જિલ્લાની સરકારી શાળાઓના વિદ્યાસહાયક પૂરતો મર્યાદિત છે

અભ્યાસનું વ્યાપવિશ્વ અને નિદર્શ :

- મહેસાણા જિલ્લાના વિદ્યાસહાયક શિક્ષકો પ્રસ્તુત સંશોધનનું વ્યાપવિશ્વ છે.
- મહેસાણા જિલ્લાના 219 વિદ્યાસહાયકો પ્રસ્તુત સંશોધનનું નિદર્શ છે.

સંશોધન પદ્ધતિ:

- પસ્તુત સંશોધનની પદ્ધતિ સર્વેક્ષણ પદ્ધતિ છે.

સંશોધન ઉપકરણ :

- પ્રસ્તુત અભ્યાસમાં માહિતી એકત્રીકરણ માટે વિવિધ પ્રકારના પ્રશ્નોવાળી સ્વરચિત પ્રશ્નાવલિનો ઉપયોગ કરવામાં આવેલ છે. જેમાં 40 પ્રશ્નોવાળી પ્રશ્નાવલિ અંતિમ ઉપકરણ તરીકે પસંદ કરવામાં આવેલ છે.

માહિતી એકત્રીકરણ :

- મહેસાણા જિલ્લામાં વિદ્યાસહાયક તરીકે નિમણૂક પામનાર શિક્ષકો પાસેથી માહિતી એકત્રીકરણ કરવા માટે તમામ શિક્ષકો પાસેથી પ્રશ્નાવલિ ભરાવી પ્રશ્નાવલિ પરત મેળવવામાં આવી.

માહિતીનું વિશ્લેષણ :

- માહિતીના વિશ્લેષણ માટે ટી ટેસ્ટ (ક્રાતિક ગુણોત્તર) નો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે.તથા માહિતીનું સરળતાથી અર્થઘટન માટે આલેખનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે.

અભ્યાસના તારણો :

1. કમ્પ્યુટર કાર્યનો વ્યવહારમાં ઉપયોગ કર્યો હોય એવા વિદ્યાસહાયકોનું પ્રમાણ 77 % હતું.જે પૈકી વધુમાં વધુ ફોર્મ ભરવા/માહિતી મેળવવા માટે કમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ કર્યો હતો.
2. મોટા ભાગના વિદ્યાસહાયકો ઈન્ટરનેટ વિશે જાણતા હતા તેમજ ઈન્ટરનેટનો ઉપયોગ પણ કરતા હતા.
3. ઈ-મેઈલ આઈ.ડી ધરાવતા,ઈ-મેઈલ આઈ ડી બનાવતા,ઈ-મેઈલની આપલે કરતા વિદ્યાસહાયકો શિક્ષકોનું પ્રમાણ 72,61 અને 47 ટકા હતું.
4. 98 ટકા વિદ્યાસહાયકોને પોતાની શાળામાં કમ્પ્યુટર હતાં તેમજ આ તમામ શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓ માટે કમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ પણ થતો હતો.
5. વહીવટી કાર્યમાં કમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ કરતી શાળાઓ પૈકી મોટાભાગની શાળાઓમાં ગુણપત્રક બનાવવા, બાયોડેટા બનાવવા અને પત્રકો બનાવવાનું વહીવટી કાર્ય થતું હતું.

6. વિદ્યાસહાયકો ઉબાન્દું ,કોરલ ડ્રો જેવી કમ્પ્યુટર પ્રોગ્રામોનો પોતે ઘણો ઓછો ઉપયોગ કર્યો હતો.

*****

Ashok B.Prajapati
Research Associate (contra.)
Indian Institute of Teacher Education
Gandhinagar.

Copyright © 2012- 2016 KCG. All Rights Reserved. | Powered By : Knowledge Consortium of Gujarat